

een keramiekbakkerij (zie kader 'hoe het begon').

Bij de volgende stop klemt Andrea's collega Ilse het kopje in een toestel met een 'draaipoot'. Met vaste hand schildert ze een biesje langs de rand van het ronddraaiende kopje. Dat kost minder dan een minuut.

Het productieproces is strak in kaart gebracht: voor elke handeling staat een gemiddelde duur. Wie te vaak de dagproductie niet haalt, mag op gesprek komen bij de cheffin. Anderzijds, wie erboven komt, kan een leuke bonus tegenmoet zien.

In de serviesfabriek werken bijna alleen maar dames. Er lopen een paar heren rond, maar het fijne schilderwerk en de secure kwaliteitscontroles is het domein van de vrouwen. Een eindje verderop staat de sanitairfabriek van het merk; daar werken bijna alleen mannen.

Ilse is de zoveelste door wier handen dit kopje gaat. Iemand anders had al het blaadjes-en-takjesmotief geschilderd. Nog eerder heeft een collega in de vestiging in Torgau het basismateriaal in de vorm geperst: een poedermengsel van kwarts, veldspaat (een mineraal) en kaolien ofwel Chinaklei, dat voor de witheid van het porselein zorgt.

Om porselein nog hoogwaardiger te maken, wordt de as van verbrande runderbotten toegevoegd, tot wel 50 procent. Slecht nieuws dus voor vega's: ook in de hippe bowls met quinoa zijn (soms) dieren verwerkt. De toevoeging van de beenderas maakt het eindproduct keihard. Deze porseleinsoort heet *bone china*.

DE VLOER VAN DE DOM IN KEULEN IS DOOR V&B GELEGD

China is het Engelse woord voor porselein, maar Duitsers en Fransen vonden dit verwarrend, kregen visioenen van vermalen skeletten van Chinezen in hun servies, dus nu heet het *premium bone-porselein*.

Reputatie

Villeroy & Boch heeft een reputatie hoog te houden. In de tijd dat meisjes pas trouwden als hun uitzet compleet was, stond V&B vaak bovenaan hun verlanglijst. Althans, in bepaalde kringen en in bepaalde streken. Het Duits-Frans-Luxemburgse keramiekbedrijf is in de provincies nabij de landsgrenzen bekend dan in 'het westen'.

Sinds 1990 is het bedrijf beursgenoteerd en heeft het wereldwijd productie-fabrieken, maar nog altijd werken er Villeroy's en Bochs bij het voormalige familiebedrijf. Nicolas Luc Villeroy (1961) houdt zich bezig met de digitalisering en is als 'family businessman' verantwoor-

delijk voor de belangen van de aandeelhouders – onder wie ook Bochs en Villeroy's.

Nicolas Luc is de zevende generatie Villeroy in het bedrijf. Er werkt nog een neef – achtste generatie – bij de Franse tak en verspreid over de wereld zijn vier Bochs voor V&B werkzaam. Zelf had hij nooit interesse om in de zaak te gaan. Hij studeerde internationale betrekkingen en handel. Begon in de vioolindustrie, werkte daarna bij IBM. In 2005 hoorde hij over een vacature in de streek waar hij vandaan kwam voor 'een leidinggevende' met precies zijn kwaliteiten: een unieke kans. Bleek het een baan bij V&B te zijn...

Hoe staat het er anno 2018 voor met dit wereldwijd opererende A-merk, nu het moet concurreren met goedkoop bulkproductieservies dat bij winkels als Action en Blokker belandt?

In Schloss Saareck, het familiekaasteel van de Villeroy's uit 1903 dat tegenwoordig dienst doet als hotel-restaurant, beaamt Villeroy het imago van het merk: „Het servies van *Ville et Bok* (Aha! Zo spreek je het dus uit.) dreef op huwelijks-cadeaulijsten. Maar de tijden zijn veranderd. De mensen willen niet langer een hele uitzet. Dus biedt V&B nu mix and match-keuzes aan, dat is de trend.” Nee, er zijn nog geen pakketten 'niet bij elkaar passende' serviezen te koop, maar dat komt vast. „Voor de plavuizen doen we dat al wel. In Duitsland en Frankrijk is het populair om vloeren 'uit patroon te leggen'.”

Plavuizen? Zeker. V&B heeft ook een sanitaire tak en daar hoort de productie

